

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput I. Peccata in cibo, & potu per defectum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

P A R E R G O N

AD QUARTUM ECCLESIAE PRÆCEPTUM.

DISPUTATIO UNICA.

DE PECCATIS CIRCA CIBUM, ET POTUM.

Omnis virtus, atque aded temperantia in cibo, & potu consistit in medio, seque removet à vitijs, quæ sunt per defectum, vel per excessum. De his igitur suo ordine in sequentem modum breviter agamus.

CAPUT I.

Peccata in cibo, & potu per defectum.

De nolente cibum ullum sumere.

1. **N**quirit primò de eo, qui fortè nolit per multos dies, se cibo reficere.

2. Respondeo, hunc peccare juxta gravitatem damni, quod sibi contra charitatem propriam infert, non esse dubitandum, quia homo non est dominus suæ vitæ, suorumque membrorum, sed DEUS, qui illam concessit. At quæstio est de aliquo, graviter infirmo, cui tanta non rarò sit cibi in-

appetentia, seu nausea, ut cibum illum sumere constanter respuat. Nam de hoc quæritur, an peccet, nihil volendo comedere.

3. Colligò ex DD. mox citandis, me non obligari cibum sumere, quando valdè laborem in eo assumendo, quia eum tanto labore charitas hominem non obstringit. Hæc enim vita (ait Joan. Sanchez disp. 46. num. 16. *Excusans eum, qui ob vitanda tormenta gravia confitetur delictum; ob quam confessionem est morte plerendum*) hæc, inquam, vita non est digna, ut tanto dolore à me conservetur.

4. Confirmatur, quia infirmus non obligatur sumere extraordinaria, & magnis impensis conquisita medicamenta, cum fati sit, medicinis uti com-

Ccc 2

mu.

munibus; nec obligatur pati scilicet
nem alicujus partis corporis, exhiben-
dam cum magno dolore, quia cum tan-
ta difficultate non me urget propria
charitas, nec cum tantis tormentis (ut
dictum est) vita mihi à DEO datur
conservanda, ergo pari modo nec me
urget in illa gravi (ut supponi debet)
nausea, & morali quadam cibi sumendi
impotentia.

5. *Lege Toletum de septem pecca-
tis mortalibus cap. 60. Navarr. in sum.
cap. 23. num. 128. Guimenium in Elen-
cho propof. fol. 60. Et Victoria quidem
in relectione de temperantia num. 1. sic
habet. Quid, si eger sim, & nequeam
porum sumere, nisi magno cum cru-
ciatu?*

Respondeo, si animi dejectio tanta
est, & appetitivæ virtutis tanta conster-
natio, ut non nisi per summum labo-
rem, & quasi cruciatum quendam pos-
sis sumere cibum, aut potum, jam re-
putatur quædam impossibilitas; & id-
eò excusatur saltem à mortali, maximè
ubi est exigua spes vitæ, aut nulla.

*De voto non comedendi Car-
nes etiam in periculo vitæ.*

6. **I**Nquires secundò: An, si quis vo-
veret perpetuò abstinere à come-
stione carniùm, etiam si verè essent ne-
cessariæ ad vitam servandam, validè vo-
veret, & licitè?

7. Respondeo, si intelligas pro
quacumque circumstantia, ut si e. g. es-
ses in loco, ubi aliud tibi non suppete-
ret, nisi carnes, illà que ni comederes,
fame perires; vel ita infirmitate peti-
culosa laborares, ut nisi illis te reficeres,

mortem subires, votum hujusmodi nec
validum esset, nec licitum; quia esset
de re mala, & contra præceptum natu-
rale conservandi vitam. Si verò in-
telligas his, vel similibus periculis se-
clusis, esset validum, & licitum, quia
tunc esset de re bonis, nempe de mode-
rata corporis maceratione.

8. Dices; At Carthusiani etiam
in periculo mortis laudabiliter sive ex
voto, sive ex pia consuetudine absti-
nent semper à carnibus.

9. At de his pari modo affirmo
cum Fegandez, in *De cal. lib. 5. cap. 19.
& 20. & cum Azorio, aliisque*, ipsos de-
bere in periculo mortis omninò carnes
comedere, si alius aptus cibus abest, ut
si essent in deserto, ubi non nisi carnes
habere ex venatione possent; vel si
opprimerentur aliqua mortali infirmi-
tate, carnes extremè requirentes. Vo-
rùm, quia regulariter alii sunt cibi, vel
ex vitellis ovorum recentium, vel ex
delicatis piscibus, vel ex similibus ter-
ræ fructibus confecti, qui carnibus æ-
quipolleant, idèò regulariter cum lau-
de, tum in vita, tum in mortis pericu-
lo carnes ob mortificationis amorem à
mensa repellunt.

Scio, quosdam cum Joan. Sanchez
disp. 3. num. 7. probabiliter sentire, et-
iam si alii cibi desint in prædicta ne-
cessitate, etiam extrema, posse, immò
& teneri suum votum servare (si tamen
votum est, ut docet Lessius *lib. 4. cap. 3.
dub. 2.* nam esse solùm regulam, atque
adeò, ad illam non teneri in illo peti-
culo, docet Sanchez *consil. cap. 2. dub.
31.*) teneri, inquam, & posse non
conservare vitam ad conservandam re-
ligio-

TAMEN
in
sacris
XIV
de
E
30.

negiosam disciplinam, publicèque bonum, ac fervorem suæ Religionis; id quod non est se occidere, ajunt, directè, sed indirectè, ut ipsi latiùs explicent.

Comedere, vel bibere ob solam voluptatem.

10. **I**nquires tertio: Si quis comedat, vel bibat non ex intentione se alendi, ad quem finem dati nobis sunt à natura cibi, sed solùm ad capiendam voluptatem, peccabitne saltem venialiter, præcinciendo semper à nocumento corporali, de quo dicitur *cap. seqq.*

11. Respondeo, secluso dicto nocumento, licere etiam sine veniali edere, vel bibere ob voluptatem, docet Bassens, *Ver. Gula num. 20.* & Joann. Sánchez *disp. 25. num. 44.* quem refert Diana; *part. 3. tract. 5. resolut. 5.* & *part. 11. tract. 8. resol. 35.* Ratio est, inquam, quia non est contra rationem, quòd quis velit appetitum naturalem suis actibus delectari, qui actus non sunt contra rationem rectam, qualis est actus edendi, vel bibendi. Nam secus, olfacere res odoriferas, audire suavem melodiam, respicere floribus, herbisque ornata præta solùm ob delectationem, esset peccatum veniale, quod dicere, nimis esset durum; unde addunt, solùm esse peccatum, querere illam delectationem in cibis, quando est cum nocumento propriæ salutis.

12. Verùm, ne erremus, distinguendum est. Vel enim loquimur de eo, qui edit, bibitque ob delectationem quidem, non tamen sistendo in ipsa,

sed tantùm comitanter, simul eam delectationem ordinando ad sustentationem corporis, vel restaurationem salutaris. Talis est ille naufragus infirmus, qui, ut possit suæ sanitati consulere, querit, desiderat, petit ea, quæ cum delectatione sumat, quia, ut communiter fertur, *quod sapit, nutrit;* ut sic scilicet cibum sibi utilem, & necessarium sumat. Si de hoc, inquam, vel simili loquimur, licet quis in omnium Doctorum sententia delectationem in edendo querit, quia ad suum finem ordinat ejusmodi delectationem.

13. Vel loquimur de eo, qui solùm delectationem ita eligit, ut nullo modo, neque explicitè, neque implicitè ordinet ad finem, ad quem natura destinavit comestionem, putationemque, hoc, est, non ordinat ad finem alendi corpus, vel restaurandæ salutis, vel illius conservandæ. Et tunc cum Pasqual. *decis. 16. ajo*, peccari venialiter. Ratio potissima est, quia negari non potest, aliquam deordinationem esse, quidpiam agere, non intendendo finem institutum à natura; nam certè rationali homini indignum est relinquere finem principalem, & sistere in medio instituto ad talem finem. Finis autem comestionis est corporis salutem providere per delectationem illam, tanquam per mediam; ergo &c. Ita S. Thom. 2. 2. *quest. 148.* Ita etiam S. August. qui *lib. cont. Julianum cap. 14.* sic habet in confirmationem prædictorum; non solùm cibo, sed etiam cibi sapore eget infirmitas corporis nostri, non propter exsaturandam li-

bidinem, sed propter tuendam salutem.

14. Ad rationem Joann. Sancio al-
latam num. 11. affert disparitatem Pal-
qualigus *loc. cit.* quia, inquit, delecta-
tio in cibo, & potu est medium ad su-
stentationem corporis; at olfacere res
odoriferas, audire (vavem cantum, a-
spicere prata viridia, & similia, imme-
diatè sunt instituta ad recreandum ani-
mum, & ad illum delectandum. Qua-
re, qui hæc facit ob solam delectatio-
nem, fini principali intento à natura
inservit, quòd non facit is, qui comedit
ob solam delectationem.

15. Ego aliam disparitatem affero
cum Pontio *lib. 1. de nativitat. cap. 21. num. 6.* ductam à doctrina, quam cum
omnibus Theologis tradit *ibid.* imple-
met Joann. Sanchez quòd nimirum om-
nis excessus in re quomodocumque
concessa, est semper culpa, saltem ven-
ialis. Affero, inquam, hanc dispa-
ritatem. Qui respicit spatiosa prata,
vel audit (vavem symphoniam &c. so-
lùm ob delectationem, in nullo peri-
culo est, admittendi excessum regula-
riter; at comedendo, & bibendo ad
solam delectationem pro quantum
periculum proximè subit admittendi
excessum; quare à peccato veniali se
liberare non potest.

16. Contra illud, quod Joannes
Sanchez addit, peccatum gulæ solùm
reperiri in sumptione cibi, vel potus
cum nocumento corporis, maximè fa-
ciunt duæ rationes. Prima est, quia
non esset gula vitium oppositum tem-
perantiæ, sed justitiæ, vel charitati pro-

priæ. Id quod est contra omnes Theo-
logos.

Secunda, quia ex S. Thoma com-
muniter recepto *loc. cit. art. 4.* quinque
modis committitur peccatum gulæ,
hoc est.

Præproperè, lautè, nimis, arden-
ter, studiosè.

Sed potest peccari his modis sine no-
cumento corporis, ergo potest esse gu-
læ vitium sine corporis nocumento,
quod negari deberet à Joan. Sanchez.

Quæ hæcenus dicta sunt de peccato
veniali ejus, qui ob solam delectatio-
nem; comedit, solùm ex probabilitate
dicta sunt; nam ceterum contrariam
sententiam sic firmat Honoratus Faber,
in Apologetico cap. 37. Graves (ait)
Theologi docent, delectationem ex
gustu quæsitam æquè culpa carere, ac
illam, quæ visu, auditu, odoratu per-
cipitur; & multi docent, hujusmodi
delectationes ex se non bonas, nec ma-
las, sed indifferentes esse. Ita sentiunt
Bonaventura, Scotus, Ocham, Almain,
Major, Gabriel, Joan. Sancio, Caje-
tanus, cujus verba hæc apponenda mi-
hi videntur: (*Nullum, ait, peccatum
est in hoc, quòd cibus delectabilis, dele-
ctabiliter sumatur, nisi quis sit ad eò in-
sapiens, ut putet, omnem voluntariam
delectationem sensibilem esse peccatum.*)
Hæc Cajetanus. Peccatum autem est
veniale, si delectatio illa sit tantisper
inordinata, e. g. quando comedis ante
tempus, vel nimis exquisita, vel plus
justo, &c.

De hoc argumento lege Th. Hurtad,
de Congr. fol. 227.

TAMIN
in
Siccl:
XIVZA
de
redibus
E
30.

De Offendente suam salutem
abstinentiis.

17. **I**nquires quartò. Quid sentien-
dum de eo, qui sumit quidem
aliquem cibum, sed non sufficientem
ad sui corporis salutem?

Huic inquisitioni sequentibus dictis
resp.

Dico primò neminem teneri uti ci-
bis delicatioribus in hunc finem, ut
vitam longiorem conseruet; posset e-
nim contentus esse cibis communibus,
& suo statui congruentibus. Ratio est,
quia nemo obligatur vitam sibi prolon-
gare extraordinarijs medijs, sed huma-
nis, & ordinarijs, dummodò ea sumat,
quæ satis sint ad se sustentandum; se-
cus, nimis onerosa esset hæc vita, si
obligaremur quærere delicatiora. Ita
Sanchez *libr. 5. conf. cap. 1. dub. 33.*
aliique.

18. Dico secundò eum, qui absti-
nentijs, & Jeunijs se macerat, ad finem,
ut citò moriatur, peccare mortaliter.
Patet; quia sic est veluti sui interfe-
ctor, quòd, ut vidimus supra, licitam
non est. Quare neque hoc licet, etiã
si intendas, & hoc facias pietatis causa,
quia non sunt faciendæ mala, ut eve-
niant bona. Sanchez *ibidem num. 9.*
aliique.

19. Dico tertid idem peccatum
committi, si, quamvis non habeas di-
ctum finem, tamen advertis, te tuis
abstinentijs notabiliter minuere tuam
vitam. Ratio est eadem, quia ex se
malum est diminuere sibi vitam, cujus
nemo est Dominus, nisi DEUS; un-
de tunc illæ abstinentiæ non sunt actus

virtutis, siquidem virtus est illa, quæ
fit secundum menturam rationis, qua-
les non sunt prædictæ abstinentiæ.

20. Una exceptio hic adhibetur à
Doctõribus, nimirum non peccari,
quando finis est hujusmodi, ut congru-
um sit pro ipso tali fine vitam minuere;
ut si filius indigens pro sua sustentatio-
ne uno quotidiano pane, quem solùm
habet, illum dividat cum Patre omninò
indigente, tanè tunc tanta pietas licitam
reddit diminutionem vitæ filii.

Ex hoc tertio dicto sequitur, tibi non
licere, etiã intuitu Religionis, e. gr.
ut subjicias spiritui carnem, vel ut ma-
gis merearis, vitam indiscretis abstinen-
tijs notabiliter diminuere. Patet ex
dictis.

21. Dico quartò. Quando corpo-
ri datur id, quòd morali judicio suffice-
re putatur ad illud sustentandum, salu-
tèrque conservandam, omninò licere
Jejunia, & abstinentias assumere ob fi-
nem boni spiritualis animæ, licet præ-
videatur diminutio vitæ. Hoc dictum,
est diligenter notandum, & bene in-
telligendum; conciliat enim ea, quæ
hactenus diximus, cum praxi Sancto-
rum, multas, & graves abstinentias
assumentium. Nam si quis dat corpo-
ri, ut dicimus in hoc quarto dicto id,
quod satis est ad illud conservandum,
jam non diminuit vitam suam, quia vi-
tæ dat, quòd illi debetur, & sufficit.
Esto, quòd illam indirectè aliquando
non prolonget, ut prolongaret, si di-
ctis abstinentiis non vacaret. Aliud
enim est sustentare vitam, aliud pro-
longare. Ad prius tenemur, non ad
posterius. Lege Angles *in floribus q. 8.*
de

de Jejunio Concl. ult. & Sanchez loc. cit. n. 11. cum De Lugo tom. 1. de Justit. disp. 10. à n. 32.

Rectè igitur Victoria in relect. de temperantia n. 9. ait, neminem teneri vivere in loco saluberrimo, sed posse habitare in regione noxia, ratione frigoris, & caloris, & humiditatis. Et Sayrus in Clavi Regia lib. 3. c. 9. n. 18. dicit, non teneri quempiam ad locum etiam proximum migrare ob salubriorem aerem, nec bibere vinum, quamvis Medicus dicat, ejus potu vitam ad decennium prolongatam iri. (Excipe tamen, nisi ob bonum publicum sua fortè vita necessaria esset) Et Sanch. lib. 5. conf. cap. 1. num. 4. & 5. sic loquitur. Non tenetur quis uti medicinis ad prolongandam vitam, etiam ubi esset periculum probabile mortis, ut quotannis sumere pharmacum ad vitandas febres, quamvis teneatur quis, dum morbo laborat, consulere Medicos, & uti cibis salutaribus. Intellige, prout cuique secundum suas facultates datur copia. Quæ omnia dicta, cum sale discretionis sunt intelligenda.

22. Hinc collige primò, sanctos Patres, se multùm macerantes, semper dedisse corpori, quod ipsi sufficeret, si secus fecissent, peccassent; nisi bona fides, vel ignorantia illos excusasset, vel peculiatis Spiritus Sancti instinctus, nobis ignotus, non inspirasset.

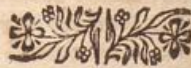
23. Collige secundò. Abstinencias, & Jejunia, immò & flagellationem, aliasque similes macerationes in Religionibus approbatis licitas esse, quia in earum approbatione semper imponitur, ut Religiosi sumant, quod

necessarium ad sustentationem est. Quod si deinde aliquis indiscretus Religiosus in hoc erret, ipsi error imputatur, non autem Religionis institutor.

24. Collige contra tertio. Concionatores, Lectores, Magistros, Smalesque, si se abstinentis ita macerent, ut ad sua munia exercenda inhabiles evadant, seu evadere, prudentis arbitrio timeatur, peccare utique non solum contra seipsum, verùm etiam contra eos, quibus obligantur sive ex charitate, sive ex justitia, sive ex suo Religioso statu, ea officia exhibere; mortaliter, vel venialiter, juxta damnum, quod inferunt.

25. Quæres. Quandonam ejusmodi abstinentiæ, & pœnitentiæ improbandæ sunt, tanquam indiscretæ?

Respondeo cum Granato apud Dianam p. 5. tr. 4. resol. 33. id arbitrio prudentis definiri debere, spectata valetudine, viribus, ætate, &c. Addit tamen idem Granato: rem hanc non esse scrupulosè accipiendam præsertim ab his, qui ob divinum obsequium, & ad satisfaciendum Deo pro peccatis corporis affligunt: rarò enim, aut nunquam damnandus esset, tanquam mortis alius culpa reus, qui propterea vitam valde abbreviaret. Hæc Granato, sed ejus verba delendum est illud (valde) ne demus ansam indiscretis abstinentiis.

TAMEN
in
seculi
XVIIII
de
restitutio
E
30.